

Den europeiske landskapskonvensjonen og forvaltningens behov for landskapskartlegging ved planlegging

Liv Kirstine Just-Mortensen, Planavdelingen

Oslo 2. april 2019

Preamble of the European Landscape Convention

" The landscape ...

... has an important public interest role in the cultural, ecological, environmental and social fields, and constitutes a resource favourable to economic activity and whose protection, management and planning can contribute to job creation; ... contributes to the formation of local cultures and ... is a basic component of the European natural and cultural

heritage, contributing to human well-being and consolidation of the European identity;

... is an important part of the quality of life for people everywhere: in urban areas and in the countryside, in degraded areas as well as in areas of high quality, in areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas;

... is a key element of individual and social well-being and ... its protection, management and planning entail rights and responsibilities for everyone."

Fra Europarådets hjemmeside for landskapskonvensjonen:

<https://www.coe.int/en/web/landscape/about-the-convention>

Økonomisk utvikling Naturarv
Rettigheter Sosiale behov Miljø
Lokalsamfunn Individuelt velvære
Plikter Bærekraftig
Kulturarv Likeverd
Medvirkning Sosialt velvære
Høy kvalitet Felles ressurs
Samarbeid Identitet

Norge og landskapskonvensjonen

- signerte i oktober 2000
- ratifiserte 23. oktober 2001
- i kraft fra 1. mars 2004

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ved Planavdelingen, har hovedansvar for oppfølgingen.

Det er etablert en interdepartemental arbeidsgruppe for den europeiske landskapskonvensjonen.

6 departementer med underliggende etater deltar fast

Konvensjonen ivaretas gjennom plan- og bygningsloven

Landskapet tydeliggjort i § 3.1 oppgaver og hensyn i planlegging

Sitat: Innenfor rammen av § 1-1 skal planer etter denne lov

- a) sette mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklingen i kommuner og regioner, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver, og angi hvordan oppgavene kan løses
- b) sikre jordressursene, **kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap og kulturmiljøer**
- c) sikre naturgrunlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv
- d) legge til rette for verdiskaping og næringsutvikling
- e) legge til rette for god forming av bygde omgivelser, gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet
- f) fremme befolkningens helse og motvirke sosiale helseforskjeller, samt bidra til å forebygge kriminalitet
- g) ta klimahensyn gjennom reduksjon av klimagassutslipp og tilpasning til forventede klimaendringer, herunder gjennom løsninger for energiforsyning, areal og transport
- h) fremme samfunnssikkerhet ved å forebygge risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdier mv.
- i) legge til rette for helhetlig forvaltning av vannets kretsloop, med nødvendig infrastruktur.

Planleggingen skal **fremme helhet** ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektormyndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner, og allmennheten.

Landskapskonvensjon mål er å fremme vern, forvaltning og planlegging av landskap, og å organisere europeisk samarbeid på disse områdene.

Konvensjonen definerer at:

"Landskap" betyr et område, slik folk oppfatter det, hvis særpreg er et resultat av påvirkningen fra og samspillet mellom naturlige og/eller menneskelige faktorer.

De nasjonale tiltakene

Artikkel 5 – Generelle tiltak

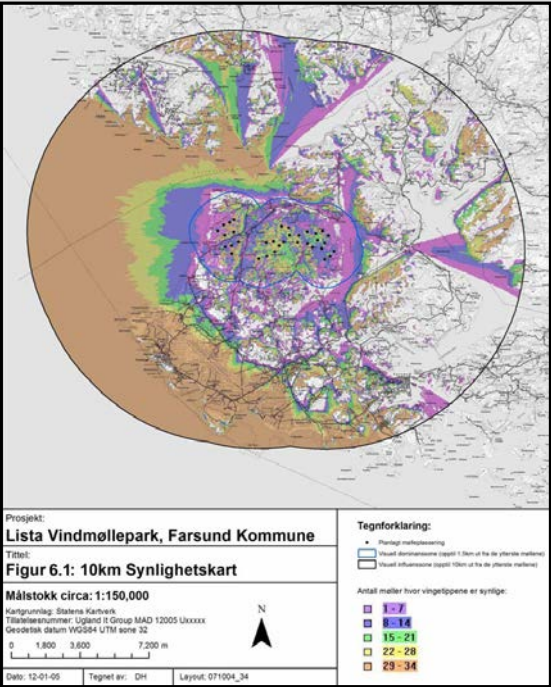
- A. Lovgivning
- B. Vern, forvaltning og planlegging
- C. Medvirkning
- D. Integrere landskap i den alminnelige politikken

Artikkel 6 – Særlige tiltak

- A. Bevisstgjøring
- B. Opplæring og utdanning
- C. Kartlegging og vurdering
- D. Mål for landskapskvalitet
- E. Gjennomføring

Landskap må ivaretas gjennom kommunal planlegging

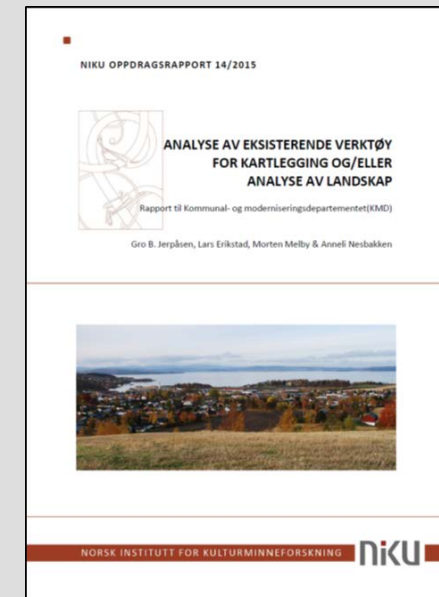
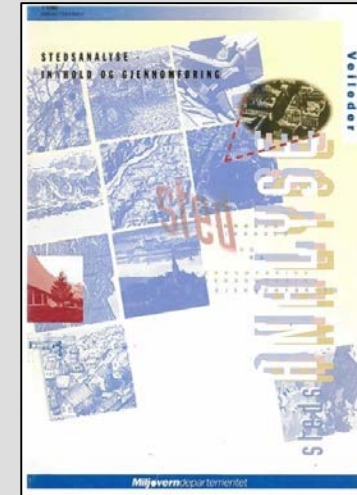
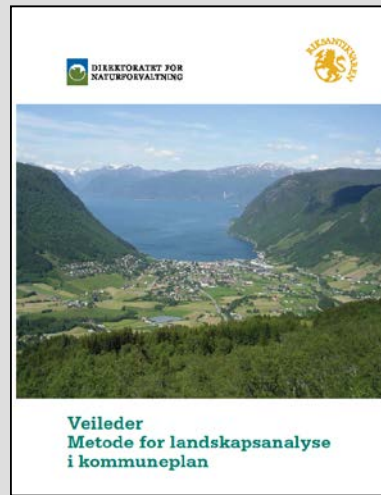
Visualisering er viktig

Artikkel 6c Kartlegging og vurdering

1. Hver part forplikter seg til, med aktiv medvirkning fra interesserte parter, som fastsatt i artikkel 5c, og med henblikk på å bedre kunnskapene om sine landskap,
 - a.
 - i) å kartlegge sine egne landskap over hele sitt territorium,
 - ii) å analysere landskapenes karakter og hvilke krefter og trusler som fører til at de endrer seg,
 - iii) å merke seg endringene,
 - b. å foreta en vurdering av landskap som er blitt kartlagt på denne måten, der det tas hensyn til den særlige verdi interesserte parter og den berørte befolkningen tillegger dem.

Konvensjonen skiller dermed mellom kartlegging, analyse og verdivurdering av landskap og legger vekt på medvirkning

Det er mange ulike verktøy for landskaps-/stedsanalyse og verdivurdering tilpasset det konkrete planbehovet

Hvordan tilpasser vi det til ønsket om felles standard og gjenbruk/deling av kunnskap, og hva bruker vi hvor

I veiledningen til Kart- og planforskriften angis at:

Kartmålestokken må velges i samsvar med planens detaljeringsgrad:

- Kommuneplan vanligvis målestokk 1:10.000 - 1:50.000
- Reguleringsplan vanligvis målestokk 1:500 - 1:2.000

Det er ikke gitt anbefalt målestokk for mellomliggende tema-/kommunedelplan

Planlegging krever et egnet og kvalitetssikret geografisk informasjonsgrunnlag

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er grunnlag for bl.a. kommunenes planlegging. Består i 2019 av 146 datasett. Spørsmålet er om vi har det vi trenger for å kunne etterleve landskapskonvensjonens forventning, - og hva NiN-landskapstyper og landskapstypekart for Norge kan bidra med.

